

Oorlog en Vrede (IV) - ...en een kleine jongen zal ze hoeden

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Jesaja 11, 1-10

2^e schriftlezing: Romeinen 6, 3-5

3^e schriftlezing: Lucas 18, 15-17

Inleiding

Vandaag mogen we in de kerk maar liefst vijf jongens dopen. Kent u de Engelse uitdrukking 'a handful'? Daar krijg je je handen nog aan vol! Er is in de geschiedenis ook wel eens sprake van een Bende van Vijf geweest. Dat is allemaal gekheid natuurlijk. Ik geloof, verwacht en hoop dat dit edele vijftal nog van zich zal laten horen in de Regenboogkerk in positieve zin.

Concentratie op de kinderen is onmisbaar, willen mensen het zicht op de vrede niet verliezen. Jezus stelt zelfs dat het Koninkrijk van God slechts voor kinderen toegankelijk is. Dit moet ooit een scherp woord geweest zijn voor zijn leerlingen. Maar het is nog steeds waar. Konden strijders met wapens het kind in hun hart maar weer vinden, dan zou het een andere wereld zijn. Zal het visioen van Jesaja waarin de wolf en het lam in vrede samen zijn ooit waarheid worden? Dit is de vierde dienst in de serie over oorlog en vrede. *Thema: ...en een kleine jongen zal ze hoeden*

Gemeente van Christus,

het is moeilijk voorstelbaar, maar honderd jaar geleden, in 1914, dachten velen echt dat de oorlog iets goeds was. Men geloofde dat de oorlog zuiverend zou werken.¹ De samenleving was verweekt, vonden velen. De mensen waren slappelingen. Helden werden niet veel meer gevonden. Maar nu zouden er weer mannen worden gekweekt. Sommigen zouden als helden sterven, maar de meesten zouden sterker dan ooit uit de oorlog terugkeren. Een fikse oorlog zou de edele waarden in de samenleving doen opleven, waarna men als met een schone lei opnieuw zou kunnen beginnen.

De werkelijkheid was volkomen anders. De grote offensieven liepen vast in de modder van de loopgraven. Ongeveer 9 miljoen soldaten vonden de dood in de Eerste Wereldoorlog. Velen van hen werden onherkenbaar verminkt, tot zover het heldendom. Noot eerder was de gruwelijke kant van de moderne techniek zo vernietigend aanwezig op de slagvelden van Europa. Enige resten ziet u hier achter mij. Ze liggen na honderd jaar nog altijd voor het oprapen, dikke granaatscherven met dodelijke kracht. Het naïeve Europese vooruitgangsgeloof ging voorgoed verloren. De wereld zou nooit meer hetzelfde zijn.

Voortaan wist iedereen het: wij leven in een gevaarlijke wereld.

Wat kun je in zo'n wereld nog met je geloof in een onzichtbare God? Wat heb je aan een kerk waarin men leest uit een bijbel vol wereldvreemde verhalen? Ik geef het toe, het zijn wereldvreemde verhalen, gelukkig wel. Ook vandaag hebben wij een visioen gehoord, een droombeeld, een heerlijke heilige fantasie. Wij weten natuurlijk wel dat leeuwen niet zonder vlees kunnen. Wij weten dat slangen hun giftanden niet voor niets hebben en zo kan ik doorgaan. Wij weten dat, vanuit de evolutie gedacht en vanuit de wijze waarop het in de wereld nu eenmaal toegaat, deze toekomstfantasie letterlijk nooit waar zal kunnen zijn. Immers, de natuurlijke aard van de dieren lijkt te worden ontkennd.

Maar stel nu eens dat het niet over dieren gaat, maar over mensen. Stel nu dat de profeet heeft gedroomd, niet van een aardse tuin die moet voldoen aan aardse wetten, maar van een op de hemel georiënteerd paradijs, bestemd voor mensen die bij God willen horen. Het beeld dat hij gebruikt ontleent hij aan het paradijsverhaal in Genesis, waar alle dieren als planteneters worden geschetst.² U begrijpt dit is geen biologie. Dit zijn mythische, tijdloze, beelden van verlangen. Zij worden gebruikt om mensen te inspireren tot vrede. Juist met die wereldvreemdheid van deze boodschap kan ik dan alleen maar verschrikkelijk blij zijn.

Het visioen van de diervrede heeft juist op mensen die hun ogen wijd open hebben voor de wereldse werkelijkheid, telkens weer diepe indruk gemaakt. Dit gaat dus niet over de macht van staten en koningen. Daarom begint het visioen met die boomstronk. Dat is vandaag de afgehouwen hulpeloze macht van wereldse heersers, wat mij betreft het politieke failliet van het middel geweld, als het gaat om de vrede. De profeet denkt in eerste instantie aan het oude Israël.³ Van de oude boom is in zijn dagen nog slechts de afgehouwen tronk over. Het is een stronk, een stomp van wat ooit een boom was eigenlijk, meer niet. De dynastie van Isaï, dat is de vader van David, dus het koningshuis van Israël, is volledig doodgelopen. Over, afgelopen, weg, het ideaal voorbij.

Maar in de landbouw bestond een gebruik om een oude vruchtboom nog een kans te geven, door hem af

te zagen en te kijken of de oude stam nog zo door de wortels gevoed zou worden dat er nieuwe scheuten uit kwamen die konden worden opgekweekt tot nieuwe boompjes. Daar heeft de profeet naar gekeken. En hij heeft gehoopt dat die oude wortels misschien toch nog niet helemaal dood zouden zijn.

De scheut die dan opschiet wordt een beeld voor de messiaanse vorst naar Gods hart. Dat is geen geweldenaar of een staatsman of een held in wereldse ogen, maar dat is een mens toegerust met wijsheid en inzicht, kracht en verstandig beleid, kennis en eerbied voor de Heer? Dit zijn kwaliteiten van de geest, van Gods Geest. Dit zijn eigenschappen die we niet alleen bij Jezus Christus terugvinden, maar bij allen die zich van dag tot dag laten inspireren door Gods Geest van vrede.

Stel nu dat het in het visioen van de diervrede gaat, niet over dieren, maar over mensen? Maar, zal iemand misschien vragen, wat is dan het verschil? Zijn mensen dan van nature geen roofdieren? Zijn ze niet erger dan de dieren? Want waar vleesetende dieren nog jagen op andere soorten en louter om te eten te hebben, jagen de mensen op elkaar en vaak om vreemde, moeilijk te begrijpen, redenen als eerzucht, wraak en een soort hang naar meer macht dan een ander. Is de mens, als zijn belangen in het geding zijn, dan geen wolf voor een andere mens? Als je naar het avondnieuws kijkt zou je dat wel zeggen. Er gaat geen dag voorbij, of wij horen van nieuwe gruwelijkheden. Agressie is een wonderlijke eigenschap. Zonder agressie word je onder de voet gelopen. Maar met teveel agressie gaan mensen al gauw over lijken. Wie leert ons de balans?

Wie is de messiaanse vredevorst? Wie is in deze wereld vandaag beschikbaar als een landingsplaats voor de Geest van God? Ik kan op die vragen geen concreet antwoord geven. Er is in ieder geval geen grote leider waar we allemaal achteraan zouden moeten lopen. Integendeel, pas daar voor op.

Voor mij geeft Jezus het antwoord, wanneer hij zegt tegen zijn leerlingen:

Ik verzeker jullie:
wie niet als een kind openstaat voor het
koninkrijk van God,
zal er zeker niet binnengaan!⁴

Kortom als wij willen leren hoe het anders kan, als wij werkelijk verlangen naar de vrede van het Koninkrijk van God, dan doen wij er goed aan ons te concentreren op de kinderen. In zijn schilderij 'The Peaceable

Kingdom', Het vreedzame koninkrijk, (voorzijde liturgie) heeft de kunstenaar John August Swanson een kleine jongen afgebeeld te midden van de 'wilde' dieren, die tam geworden zijn. Het raakt me dat de volwassenen de weg hierheen nog aan het zoeken zijn. Als u goed kijkt ziet u een slingerpad waar mensen op lopen die hun weg zoeken naar de vrede van het kind, met een kaarsje in de hand.

Het is van het grootste belang dat niet wij de kinderen leren om zich aan te passen aan de wereld, maar dat de wereld zich aanpast aan de kinderen. Deze mentaliteit, die wij geworteld en gevoed zien in de idee van het Koninkrijk van God, kan niet gemist worden in deze harde materiële wereld, waarin wij permanent worden opgehitst om als mensen te strijden tegen elkaar.

Gelukkig hebben wij hier vandaag in de Regenboogkerk kinderen in ons midden, heel veel kinderen. Juist vandaag mogen we maar liefst vijf nieuwe jongens begroeten. Dat is pas een schone lei in een oude wereld. Laten we bidden en geloven dat deze jongens vredebestichters zullen zijn. Laten we er alles aan doen wat we kunnen om dromen en verhalen van vrede samen met hen te beleven. Laten we ons als ouders en als kerk niet opstellen als wereldwijze volwassenen die het allemaal al eens hebben gezien en beter weten. Maar laten we het kinderlijke aanboren in ons eigen hart en ons spiegelen in de Godsvrede die deze kinderen zo onbevangen uitstralen. Mogen dan de oude woorden van de profeet waar worden:

Dan zal een wolf zich neerleggen naast
een lam,
een panter vlijt zich bij een bokje neer;
kalf en leeuw zullen samen weiden
en een kleine jongen zal ze hoeden.

Amen.

Uitzending en zegen

Weet dat jullie gezegende mensen zijn. De zin van ons leven ligt niet in de overwinning op anderen. De waarde van ons bestaan is niet afhankelijk van ons materieel succes. Wij zijn kostbaar in de ogen van God en in de ogen van de ander, om wie wij zijn, niet om wat wij hebben. Zo is God met de kinderen. Zo is hij met ons.

De genade van onze Heer Jezus Christus en de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest, is met jullie allemaal

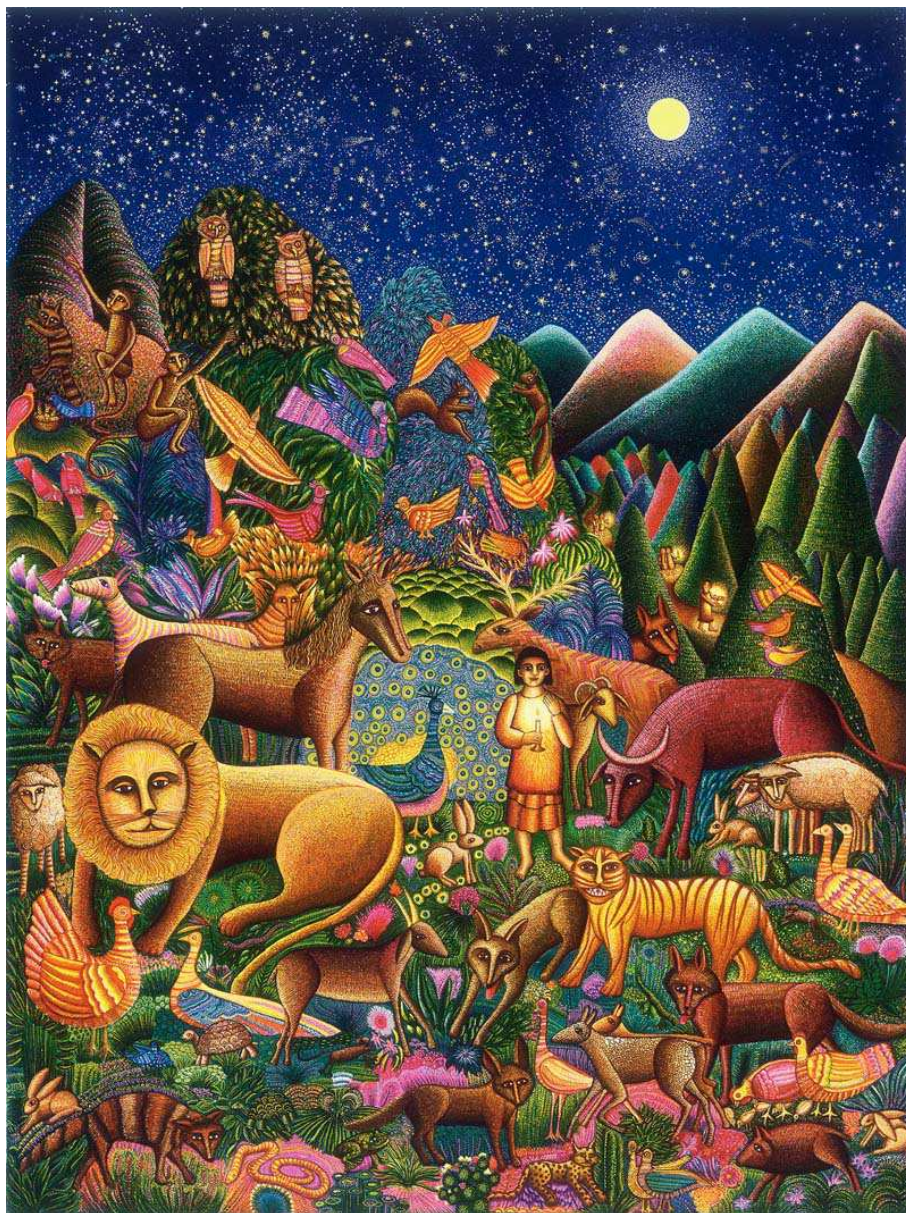
Noten

¹S. Valkenberg, 'Eindelijk oorlog!' in: *Filosofie Magazine*, jg.22, no.9, september 2014, 26-31.

²Genesis 1,30. Cf. Fohrer, G., *Die Propheten des Alten Testaments*, 6, *Die Propheten seit dem 4. Jahrhundert*, Gütersloh 1976, 92-94.

³Men vermoedt dat deze tekst van een latere profeet is en op later datum, toen van de macht van het koningshuis van David niets meer over was, in het boek Jesaja ingevoerd. Er is in de literatuur discussie over de vraag of Jesaja 11 ten diepste eschatologisch van karakter is (Fohrer e.a.) of dat het gaat over een gebeurtenis die in de geschiedenis van Israël zelf werd verwacht. Cf. Wildberger, H., *Biblischer Kommentar Altes Testament*, X/1, *Jesaja*, 1. Teilband, *Jesaja 1-12*, Neukirchen/Vluyn 1972, 436-462.

⁴Lucas 18,17.

Figuur 1: The Peaceable Kingdom, John August Swanson